

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 607 718 394

E-mail: nadezda.horakova@soc.cas.cz

Názory veřejnosti na aktuální problémy českého školství

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2004, v04-11</i>
Otázky:	<i>or.52, or.4</i>
Termín terénního šetření:	<i>8. – 15. listopadu 2004</i>
Počet respondentů:	<i>1027</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>30. prosince 2004</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Horáková</i>

Součástí šetření Centra pro výzkum veřejného mínění, které se uskutečnilo v listopadu 2004, byl i blok otázek věnovaný českému školství. Nejprve jsme se zaměřili na hodnocení nerovností v šancích na vzdělání. Respondentům byly předloženy 4 výroky, s nimiž vyjadřovali míru svého souhlasu či nesouhlasu¹. Výsledky zobrazuje tabulka 1.

Tabulka 1: Názory veřejnosti na rovnost v přístupu ke vzdělání (v %)

	Rozhodně souhlasí	Spíše souhlasí	Spíše nesouhlasí	Rozhodně nesouhlasí
Skutečně kvalitní vzdělání mohou svým dětem u nás zajistit jen bohatí.	21	42	26	8
O tom, jaké kdo dosáhne vzdělání, rozhodují jen schopnosti a vůle studovat.	21	41	29	7
To, že někteří lidé dosáhnou vyššího vzdělání než jiní, je způsobeno různými schopnostmi a proto s tím nelze nic dělat.	14	40	32	8
Mnoho nadaných dětí u nás nedostane šanci studovat.	18	43	27	5

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpověď „neví“.

Názory veřejnosti na rovnost v přístupu ke vzdělání jsou poněkud rozporuplné. Téměř dvě třetiny oslovených sice vyjádřily názor, že skutečně kvalitní vzdělání mohou svým dětem zajistit jen bohatí, zároveň však přibližně stejný podíl oslovených souhlasil s tím, že o tom, jaké kdo dosáhne vzdělání, rozhodují jen schopnosti a vůle studovat.

Tvrzení, že skutečně kvalitní vzdělání mohou svým dětem zajistit jen bohatí, podpořili relativně častěji obyvatelé Libereckého a Moravskoslezského kraje, ženy, respondenti považující životní úroveň své domácnosti za špatnou a voliči KSČM. Naopak nesouhlas s tímto výrokiem vyjadřovali častěji absolventi

¹ Otázka: „Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky o nerovnostech v šancích na vzdělání?“

vysokých škol, osoby samostatně výdělečně činné, lidé pracující ve vedoucích funkcích, obyvatelé Prahy a Královehradeckého kraje, dotázaní, jejichž životní úroveň je dobrá a volí ODS.

Podobné rozpory se objevily i v případě dalších dvou výroků, které byly respondentům předloženy k posouzení. Nadpoloviční většina oslovených totiž věří, že to, že někteří lidé dosáhnou vyššího vzdělání než jiní, je způsobeno různými schopnostmi a proto s tím nelze nic dělat. Zároveň se však tři pětiny občanů domnívají, že mnoho nadaných dětí u nás nedostane šanci studovat.

Otázka zjišťující postoje veřejnosti k šancím na vzdělání nebyla součástí našeho šetření poprvé. Časové srovnání nabízí tabulka 2.

Tabulka 2: Názory veřejnosti na rovnost v přístupu ke vzdělání – časové srovnání

	září 2003 souhlas/nesouhlas	listopad 2004 souhlas/nesouhlas
Skutečně kvalitní vzdělání mohou svým dětem u nás zajisti jen bohatí.	54/44	63/34
O tom, jaké kdo dosáhne vzdělání, rozhodují jen schopnosti a vůle studovat.	60/38	62/36
To, že někteří lidé dosáhnou vyššího vzdělání než jiní, je způsobeno různými schopnostmi a proto s tím nelze nic dělat.	55/38	54/40
Mnoho nadaných dětí u nás nedostane šanci studovat.	64/30	61/32

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpověď „neví“.

V porovnání s minulým rokem se větší podíl respondentů přiklonil názoru, že skutečně kvalitní vzdělání mohou svým dětem u nás zajisti jen bohatí.

Ve listopadovém šetření jsme se dále zajímali o to, jak se občané staví k některým opatřením, o kterých se v souvislosti s naším školstvím uvažuje.²

Tabulka 3: Postoje veřejnosti k některým opatřením ve školství

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Omezit počet učitelů a přidat peníze těm zbývajícím	10	26	35	16
Zavést školné na vysokých školách	7	26	36	24
Rozšířit možnosti studia na vysokých školách	27	54	7	1
Povolit výuku na základních školách pouze dostudovaným (aprobovaným) učitelům	40	37	9	2

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpověď „neví“.

Více než tři čtvrtiny oslovených občanů by souhlasily s rozšířením možnosti studia na vysokých školách, ale i s tím, aby výuka na základních školách byla povolena pouze dostudovaným (aprobovaným) učitelům. Naopak pouze třetina občanů pokládá za správné zavedení školného na vysokých školách a to, aby byl omezen počet učitelů a byly přidány peníze těm zbývajícím.

² Otázka: „Souhlasíte s těmito opatřeními ve školství?“

Tabulka 4: Postoje veřejnosti k některým opatřením ve školství – časové srovnání

	9/02 +/-	9/03 +/-	11/04 +/-
Omezit počet učitelů a přidat peníze těm zbývajícím	34/49	40/47	36/51
Zavést školné na vysokých školách	-	33/58	33/60
Rozšířit možnosti studia na vysokých školách	78/10	75/12	81/8
Povolit výuku na základních školách pouze dostudovaným (aprobovaným) učitelům	-	-	77/11

Poznámka: Pokud nejsou v daném v tabulce za určité období údaje uvedeny, nebyla otázka v daném šetření respondentům položena.

Srovnáme-li aktuální výsledky s těmi z předcházejících let, můžeme konstatovat, že stále více českých občanů pokládá za správné, aby možnosti studia na vysokých školách byly rozšířeny.